

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 lutego 2019 r.

Sąd Rejonowy dla Krakowa-Nowej Huty w Krakowie IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie następującym:

Przewodniczący: SSR Justyna Hyra - Wątor

Protokolant: protokolant sądowy Katarzyna Słaba

po rozpoznaniu w dniu 21 lutego 2019 r. w Krakowie

na rozprawie

sprawy z powództwa Adama Maja

przeciwko Instytutowi Fizyki Jądrowej im. Henryka Niewodniczańskiego Polskiej Akademii Nauk w Krakowie

o zapłatę

- I. zasądza od strony pozwanej Instytutu Fizyki Jądrowej im. Henryka Niewodniczańskiego Polskiej Akademii Nauk w Krakowie na rzecz powoda Adama Maja kwotę 30.107,09 zł (trzydzieści tysięcy sto siedem złotych, 09/100) tytułem premii;
- II. nie obciąża strony pozwanej Instytutu Fizyki Jądrowej im. Henryka Niewodniczańskiego Polskiej Akademii Nauk w Krakowie kosztami procesu;
- III. nadaje wyrokowi w punkcie I rygor natychmiastowej wykonalności do kwoty 17.775,33 zł (siedemnaście tysięcy siedemset siedemdziesiąt pięć złotych, 33/100).

Na oryginale właściwe podpisy
Zgodność z oryginałem stwierdza

Katarzyna Słaba
Protokolant sądowy

Uzasadnienie

wyroku z dnia 21 lutego 2019 r.

Pozwem z dnia 2 sierpnia 2018 r. Adam Maj wniósł o zasądzenie na jego rzecz od Instytutu Fizyki Jądrowej im. Henryka Niewodniczańskiego Polskiej Akademii Nauk w Krakowie kwoty 30 107,09 zł tytułem premii uznaniowej związanej z wykonywaniem pracy naukowej na stanowisku profesora zwyczajnego. W uzasadnieniu pozwu Adam Maj podał, że w 2015 r. otrzymał dwukrotnie premię uznaniową w łącznej wysokości 27 000,00 zł. Kwota ta zdaniem powoda stanowiła procent wynagrodzenia zasadniczego, a jej wypłacono ją w związku z wykonywaniem przez niego pracy naukowej, nie zaś z pełnieniem funkcji Dyrektora ds. Naukowych w pozwanym instytucie. Po przeprowadzeniu przez podmiot zewnętrzny kontroli finansowej u strony pozwanej audytor zakwestionował prawidłowość wypłaty powodowi premii z uwagi na treść tzw. ustawy kominowej. Na prośbę dyrektora instytutu powód zwrócił premię wraz z odsetkami w łącznej kwocie żądanej pozwem. W związku z treścią ekspertyzy prawnej prof. dr hab. Andrzeja Szumańskiego z dnia 31 października 2017 r. w sprawie ustawy kominowej powód zwrócił się po pewnym czasie do dyrektora instytutu o wypłatę zwróconej premii. Do zwrotu jednak nie doszło.

W odpowiedzi na pozew strona pozwana wniosła o oddalenie powództwa w całości, podnosząc, że we wrześniu 2015 r. stała na stanowisku, że sporna premia może zostać wypłacona powodowi z tytułu wykonywania przez niego obowiązków pracownika naukowego, ale w marcu 2016 r. stanowisko Prezesa PAN uległo całkowitej zmianie. Ponadto strona pozwana przyznała, że co prawda treść ekspertyzy prawnej, na którą powoływał się powód jest znana zarówno Prezesowi PAN, jak i audytorowi, jednak pomimo to ich stanowisko w sprawie żądanej przez powoda premii pozostaje bez zmian.

Sąd ustalił, co następuje:

Stan faktyczny sprawy jest bezsporny, wynika z oświadczeń stron i dokumentów złożonych do akt sprawy.

Instytut Fizyki Jądrowej im. Henryka Niewodniczańskiego Polskiej Akademii Nauk w Krakowie jest instytutem naukowym Polskiej Akademii Nauk. Zgodnie z §5 Statutu, przedmiotem działania Instytutu jest prowadzenie badań naukowych w zakresie nauk fizycznych i pokrewnych oraz upowszechnianie tych badań. Przepis § 6 Statutu stanowi, że do

zadań Instytutu należy w szczególności prowadzenie prac badawczych w zakresie fizyki, prowadzenie prac rozwojowych i wdrażanie wyników tych badań do gospodarki, kształcenie pracowników naukowych i specjalistów o szczególnych kwalifikacjach, współpraca z krajowymi i zagranicznymi uczelniami, instytutami badawczymi.

Zgodnie z § 9 pkt 1 – 4 statutu strony pozwanej (k. 32) Prezes Polskiej Akademii Nauk powołuje na Dyrektora Instytutu osobę wybraną w drodze konkursu na okres 4 lat. Dyrektor powołuje i odwołuje trzech Zastępców Dyrektora: ds. Naukowych, ds. Naukowo – Technicznych oraz Administracyjno – Ekonomicznych. Dyrektor powołuje na stanowisko Zastępcy Dyrektora ds. Naukowych osobę z tytułem naukowym profesora lub stopniem naukowym doktora habilitowanego, po zasięgnięciu opinii Rady Naukowej. Odwołanie Zastępcy Dyrektora ds. Naukowych następuje po zasięgnięciu opinii Rady Naukowej.

Powód prof. dr hab. Adam Maj jest zatrudniony w Instytucie Fizyki Jądrowej im. Henryka Niewodniczańskiego Polskiej Akademii Nauk w Krakowie od 20 marca 1979 r. W czerwcu 2006 r. otrzymał tytuł profesora i został mianowany na stanowisko profesora, a od października 2010 r. jest mianowany na stanowisko profesora zwyczajnego. Od 1 października 2010 r. do 1 marca 2011 r. pełnił funkcję Zastępcy Dyrektora ds. Technicznych, od 2 marca 2011 r. do 31 grudnia 2012 r. pełnił funkcję Zastępcy Dyrektora ds. Naukowo – Technicznych, a w okresie od 1 stycznia 2013 r. do 25 września 2016 r. pełnił funkcję Zastępcy Dyrektora ds. Naukowych. Jego wynagrodzenie składało się m.in. z wynagrodzenia zasadniczego związanego z zatrudnieniem na stanowisku profesora zwyczajnego oraz dodatku funkcyjnego związanego z wykonywaniem funkcji Zastępcy Dyrektora.

Zastępcy Dyrektora zatrudnieni na stanowiskach naukowych muszą wykonywać w ramach jednego stosunku pracy zarówno czynności związane z zarządzaniem Instytutem, jak też pracę naukową i z tytułu działalności naukowej podlegają, tak jak pozostali pracownicy naukowcy, ocenie. Status osób zarządzających i jednocześnie będących zatrudnionymi na stanowiskach naukowych jest zatem statusem złożonym. W związku z tym powód w 2015 r. pełniąc funkcję Zastępcy Dyrektora ds. Naukowych – z uwagi na § 9 Statutu IFJ PAN w związku z art. 53 ust. 9 ustawy o Polskiej Akademii Nauk – był zatrudniony na stanowisku pracownika naukowego tj. profesora zwyczajnego i z tego tytułu zobowiązany był wykonywać obowiązki pracownika naukowego i je faktycznie wykonywał. Jako Zastępca Dyrektora ds. Naukowych sprawował stały nadzór nad działalnością naukową i organizacyjną wskazanych przez Dyrektora oddziałów naukowych i innych komórek organizacyjnych Instytutu, uczestniczył w opracowywaniu rocznych i wieloletnich planów naukowych, w organizacji i

nadzorowaniu współpracy z instytucjami krajowymi i zagranicznymi oraz w przygotowaniu i koordynacji projektów naukowych o szczególnym znaczeniu dla Instytutu (§ 11 pkt 1 Statutu IFJ PAN, k. 32).

Strona pozwana wypłacając powodowi sporne premie zakładała, że stosownie do art. 5 ust. 4 ustawy z 3 marca 2000 r. o wynagradzaniu osób kierujących niektórymi podmiotami prawnymi (tzw. ustawa kominowa) ograniczeniom wynikającym z przepisów tej ustawy podlega wynagrodzenie z tytułu świadczenia pracy lub usług związanych z zarządzaniem, a tym samym świadczenie pracy niezwiązanej z zarządzaniem nie jest zatrudnianiem w myśl ustawy kominowej i nie podlega jej ograniczeniom. Takie stanowisko wyraził również prezes PAN w piśmie GP-81/2015 datowanym na 31 lipca 2015 r. (k. 79 – 79v.)

Aneksem z dnia 7 sierpnia 2015 r. do umowy o pracę powoda postanowiono, że oprócz wynagrodzenia zasadniczego może być przyznana pracownikowi premia wynikająca z zapisów Regulaminów premiowania obowiązujących w IFJ PAN.

Na podstawie wniosku o przyznanie premii z dnia 3 września 2015 r. została powodowi przyznana i wypłacona premia uznaniowa we wrześniu 2015 r. w wysokości 100% jego wynagrodzenia zasadniczego. Następnie w grudniu 2015 r. powodowi została przyznana i wypłacona premia uznaniowa w wysokości 200% jego wynagrodzenia zasadniczego. W sumie w 2015 r. powód otrzymał dwukrotnie premię uznaniową w łącznej wysokości 27 000 zł.

Stanowisko Prezesa PAN wyrażone w piśmie z 31 lipca 2015 r. uległo zmianie w marcu 2016 r. w związku z otrzymaną interpretacją prawną niezmienionej w tym zakresie ustawy kominowej, która prezentowała całkowicie odmienną - w stosunku do stanowiska Prezesa PAN obowiązującego do marca 2016 r. - ocenę stanu prawnego. Następnie po przeprowadzeniu w pozwanym instytucie audytu zakwestionowano prawidłowość wypłaty powodowi premii i w związku z tym Dyrektor strony pozwanej poprosił powoda o dokonanie zwrotu premii wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie, co powód uczynił.

Zgodnie z § 3 pkt 1 ppkt 5 regulaminu wynagradzania pracowników IFJ im. Henryka Niewodniczańskiego PAN pracownikom przysługuje wynagrodzenie za pracę, w tym wynagrodzenie zasadnicze oraz dodatkowe składniki wynagrodzenia, w tym m.in. dodatek stażowy, nagroda jubileuszowa. Mogą być im przyznane także premie uznaniowe zgodnie z Regulaminem premiowania (k. 25).

Zgodnie z § 1 pkt. 1, 4 i 5 oraz § 4 pkt 5 Regulaminu premiowania pracowników IFJ im. Henryka Niewodniczańskiego PAN premia uznaniowa ma charakter uznaniowy i jej celem jest stworzenie motywacji do efektywnej pracy oraz do inicjowania, polepszania organizacji i sprawności działania na stanowiskach pracy. Wysokość przyznawanej premii uznaniowej uzależniona jest od oceny wykonywania obowiązków i zadań pracowniczych przez przełożonego pracownika. Premię uznaniową przyznać można do wysokości 200% wynagrodzenia zasadniczego pracownika (k. 26). Premie wypłacane są nie wcześniej niż raz na kwartał (k. 27).

W 2015 r. wynagrodzenie zasadnicze powoda wynosiło 9 000 zł.

Średnie miesięczne wynagrodzenie powoda liczone według zasad obliczania ekwiwalentu za niewykorzystany urlop wypoczynkowy wynosi 17 775,33 zł.

Sąd zważył, co następuje

Przedmiotem niniejszego postępowania były premie uznaniowe przyznane i wypłacone powodowi, które jednak zostały przez niego zwrócone na żądanie pracodawcy w związku z uznaniem przez stronę pozwaną, że były nienależne w świetle brzmienia przepisów tzw. ustawy kominowej. W ocenie Sądu jednak, brak jest jakichkolwiek podstaw prawnych do kwestionowania zasadności przyznania i wypłaty powodowi premii uznaniowych we wrześniu i w grudniu 2015 r. Ponad wszelką wątpliwość premia uznaniowa powodowi została wypłacona zgodnie z obowiązującymi przepisami, w szczególności z ustawą o PAN, statutem strony pozwanej, jej regulaminem wynagradzania, regulaminem premiowania, a także w zgodzie z przepisami ustawy kominowej. Stanowisko pracodawcy odnośnie premii z 2015 r. jest nieuzasadnione.

Regulamin wynagradzania jest podstawą prawną przyznania premii uznaniowej powodowi jako pracownikowi naukowemu także w okresie od 1 stycznia 2013 r. do 25 września 2016 r. tj. w okresie pełnienia funkcji zastępcy dyrektora Instytutu. Premia uznaniowa stanowiła procent wynagrodzenia zasadniczego, czyli wynagrodzenia związanego z wykonywaniem pracy naukowej na stanowisku profesora zwyczajnego.

Niewątpliwie Instytut Fizyki Jądrowej PAN stanowi państwową jednostkę organizacyjną, do której stosuje się przepisy ustawy z dnia 3 marca 2000 r. o wynagradzaniu osób kierujących niektórymi podmiotami prawnymi (art. 1 pkt 2 ustawy). Do zastępców dyrektora IFJ PAN ustawa ta ma zastosowanie z mocy jej art. 2 pkt 2. Zgodnie z przepisem art. 5 ust. 1 ustawy,

osobom wymienionym w powołanym art. 2 ustawy, niezależnie od podstawy zatrudnienia, przysługuje wyłącznie wynagrodzenie miesięczne. Przepis ust. 4 art. 5 ustawy definiuje zatrudnienie jako świadczenie pracy lub usług związanych z zarządzaniem. Należy zatem stwierdzić, że przepis art. 5 ust. 1-3 ustawy dotyczy tylko takiej pracy (lub usług), której przedmiotem jest zarządzanie danym podmiotem.

Tymczasem premia uznaniowa jest świadczeniem ze stosunku pracy, należnym pracownikom naukowym na podstawie Regulaminu wynagradzania. Powód zaś jest pracownikiem naukowym instytutu. Nie został w nim zatrudniony wyłącznie w celu świadczenia pracy związanej z zarządzaniem. Obowiązki w zakresie zarządzania przyjął jedynie w ramach funkcji, a nie stosunku zatrudnienia. Do zadań powoda zatrudnionego w charakterze pracownika naukowego na podstawie aktu mianowania należy przede wszystkim prowadzenie działalności naukowej oraz prezentacje wyników w postaci publikacji, na seminariach i konferencjach. Powód obejmując administracyjną, związaną z zarządzaniem instytutem funkcję zastępcy dyrektora, kontynuował dotychczasową działalność naukową. W tym przejawia się dualizm zatrudnienia powoda. Wobec tego objęcie powoda przepisami ustawy o wynagradzaniu osób kierujących niektórymi podmiotami prawnymi z tytułu pełnienia przez niego funkcji Zastępcy Dyrektora ds. Naukowych, nie może pozbawiać go dodatkowych składników wynagrodzenia należnych z tytułu prowadzenia działalności naukowej. Ponadto okolicznością bezsporną jest w sprawie, że przewidziana w regulaminie wynagradzania premia uznaniowa nie jest tożsama z przewidzianą w art. 7 ustawy kominowej nagrodą z zakładowego funduszu nagród, tak jak fundusz nagród z ustawy o PAN, nie jest zakładowym funduszem nagród z ustawy kominowej. Premia uznaniowa należna na podstawie Regulaminu premiowania, nie jest też prowizją od zysku, ani świadczeniem z tytułu udziału w zysku. Nie jest zatem objęta wyłączeniem z art. 7 ustawy kominowej, bez względu na wykaz dozwolonych świadczeń określonych w rozporządzeniu Prezesa Rady Ministrów z dnia 21 stycznia 2003 r. w sprawie szczegółowego wykazu świadczeń dodatkowych, które mogą być przyznawane osobom kierującym niektórymi podmiotami prawnymi oraz trybu ich przyznawania (Dz.U.2003.14.139), które jako akt podustawowy, nie może pozostawać w sprzeczności z przepisami ustawy.

Należy mieć również na uwadze, że powód jest pracownikiem instytucji o celach innych, niż zarobkowe. Jak wynika z przepisu §5 i następnych Statutu, przedmiotem działania Instytutu jest prowadzenie badań naukowych w zakresie nauk fizycznych i pokrewnych oraz upowszechnianie tych badań. Brak jest podstaw prawnych do pozbawienia powoda

świadczenia wynikającego z regulaminu premiowania, należnego nie z tytułu zarządzania zakładem pracy bądź związanego z udziałem w zysku, lecz należnego z tytułu prowadzenia działalności naukowej, zgodnie z celami statutowymi instytutu.

Ponadto zgodnie z przepisami §10 Regulaminu wynagradzania pracownik naukowy ma prawo do premii uznaniowej i zgodnie z Regulaminem premiowania może mu ona być przyznana przez Dyrektora Instytutu jako świadczenie uzależnione od oceny wykonywania obowiązków i zadań pracowniczych przez przełożonego pracownika. Jest to zatem świadczenie przysługujące z mocy prawa pracy (przepisów regulaminu wynagradzania), nie zaś z tytułu pełnionej funkcji.

Wraz z objęciem funkcji zastępcy dyrektora, powód nie zaprzestał realizowania celów statutowych instytutu, tj. nie zaprzestał prowadzenia pracy naukowej, w związku z czym, nabył z mocy przepisów prawa pracy (regulaminu wynagradzania) oraz uznania przełożonego prawo do należnego mu z tego tytułu świadczenia. Nie jest to świadczenie związane w żaden sposób z zarządzaniem Instytutem, a wyłącznie z wykonywaną pracą naukową. Reasumując, premia uznaniowa należna z tytułu pracy naukowej na podstawie regulaminu wynagradzania nie jest świadczeniem objętym ustawą z dnia 3 marca 2000 r. o wynagradzaniu osób kierujących niektórymi podmiotami prawnymi (Dz.U. 2018.1252.j.t.).

Podkreślenia wymaga fakt, że przyczyną niniejszego sporu była błędna wykładnia przepisów ustawy kominowej dokonana przez audytora oraz Najwyższą Izbę Kontroli, a także obawa przed konsekwencjami niezastosowania się do zaleceń organów sprawujących kontrolę, gdyż sama strona pozwana zarówno w odpowiedzi na pozew, jak i w piśmie datowanym na 22 stycznia 2019 r. daje do zrozumienia, że jest świadoma słuszności wypłacenia premii uznaniowej powodowi.

Analiza sytuacji faktycznej i prawnej wskazuje, że powództwo należało uwzględnić w całości na podstawie przepisów powołanych w treści uzasadnienia.

Jednocześnie, z uwagi na przedstawioną wyżej argumentację Sąd nie obciążył strony pozwanej kosztami procesu na podstawie art. 102 k.p.c.

Zgodnie z art. 477² k.p.c. Sąd w pkt III sentencji nadał wyrokowi w pkt I rygor natychmiastowej wykonalności do kwoty 17 775,33 zł, gdyż kwota ta odpowiada

jednomiesięcznemu średniemu wynagrodzeniu powoda liczonemu według zasad obliczania ekwiwalentu za niewykorzystany urlop wypoczynkowy.

Na oryginale właściwe podpisy
Zgodność z oryginałem stwierdza

Katarzyna Staba
Protokolant sądowy